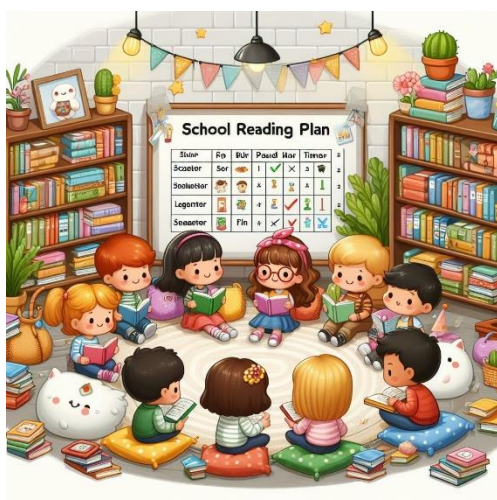

Lesestrategiplan for Indre Østfold- skolene 2024

Å lese er
avkode
tolke
og
forstå

Strategiplanen for Indre Østfold-skolen sier at «*Elevenes grunnleggende ferdigheter i fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet*». Dette skal gjøres gjennom systematisk bruk av leseplan (og regneplan), kommunens bruk av lærerspesialister og gjennom riktig bruk av digitale læremidler. Leseplanen gjelder for alle elever og lærere i alle fag i Indre Østfoldskolen.

Mål med lesestrategiplanen er:

- Å videreutvikle og sikre kvaliteten på leseopplæringen ved skolene i Indre Østfold
- Å styrke elevenes motivasjon for lesing og bidra til gode leseopplevelser
- Å sikre systematisk arbeid med leseteknikker slik at våre elever blir funksjonelle lesere
- Å bedre elevenes læringsutbytte gjennom ulike lesestrategier
- Å systematisk bruke folkebiblioteket og skolebiblioteket i leseopplæringen på alle trinn
- Å ta i bruk digitale læremidler for leseopplæring og leseutvikling

Utvikling av de grunnleggende ferdighetene har betydning gjennom hele opplæringsløpet. Det går for eksempel en sammenhengende linje fra den første lese- og skriveopplæringen til det å kunne lese avanserte faglige tekster.

Hva er å kunne lese?

Å kunne lese er å skape mening fra tekst. Lesing gir innsikt i andres erfaringer, meninger, opplevelser og skaperkraft, uavhengig av tid og sted. Lesing av tekst på papir og digitalt er en forutsetning for livslang læring, og for å kunne delta aktivt i samfunnslivet på en kritisk og reflektert måte.

Å lese handler om å kunne forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i innholdet i tekster.

Nasjonale prøver i lesing tar utgangspunkt i disse ferdighetene. I rammeverket for nasjonale prøver heter det: «Lesing er en sammensatt og komplisert aktivitet, og god leseforståelse påvirkes blant annet av avkodingsferdigheter, lesehastighet, flyt, vokabular og begrepsforståelse. Engasjement og motivasjon for lesingen, samt hensiktsmessig bruk av lesestrategier er også avgjørende for å forstå tekster» (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Tekster inkluderer alt som kan leses i ulike medier, ikke bare ord, men også illustrasjoner, symboler eller andre uttrykksmåter. Kunnskap om hva som kjennetegner ulike typer tekster og deres funksjon, er en viktig del av lesing.

Hvordan utvikles ferdigheten?

Utvikling av funksjonell leseferdighet er et samspill mellom forståelsesprosesser og avkodingsprosesser i tilnærmingen til tekst. Den grunnleggende leseopplæringen innebærer å mestre lesing av papirtekster og skjermbaserte tekster med konsentrasjon, utholdenhet, flyt og

sammenheng. I opplæringen blir den funksjonelle leseferdigheten utviklet videre gjennom kunnskap om og erfaring med ulike tekster i de enkelte fagene. Dette innebærer å kunne orientere seg i et tekstmangfold og forholde seg kritisk til ulike typer informasjon i stadig mer komplekse lesesituasjoner.

Leseutvikling krever gode strategier for å kunne søke og bearbeide informasjon. Bevisst bruk av hensiktsmessige lesestrategier som er tilpasset formålet med lesingen og med ulike teksttyper i fagene, er derfor avgjørende for å utvikle funksjonell leseferdighet.

Utvikling av de grunnleggende ferdighetene har betydning gjennom hele opplæringsløpet. Det går en sammenhengende linje fra den første lese- og skriveopplæringen til det å kunne lese avanserte faglige tekster. I undervisningen må de grunnleggende ferdighetene ses både i sammenheng med hverandre og på tvers av fag. De grunnleggende ferdighetene hører hjemme i alle fag, men fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene. Enkelte fag vil ha et større ansvar enn andre. Norskfaget vil ha et spesielt ansvar for leseutviklingen, men alle lærere i Indre Østfold-skolene er lese/lærere!

Bibliotek	Trinn	Innhold og verktøy	Kartlegging	Tiltak ved ikke forventet progresjon (under kritisk grense og i gråsonen)
Alle elever har tilgang til et skolebibliotek som stimulerer og aktiviserer deres lesing gjennom fristende, ny og aktuell litteratur. Alle elever har undervisning/opplegg på biblioteket. På barnetrinnet bør det være undervisning på biblioteket hver uke. På ungdomstrinnet minst en gang i måneden. Norsklærers/kontaktlærers ansvar er bruke norsktimer til undervisning/opplegg på biblioteket. Det er norsk/kontaktlæreren som har hovedansvaret for timen. Skolebibliotekarene er en aktuell samarbeidspartner. https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/xhfhUpwgWeBZc0XXT6SueTBLY6Ff6TNXZln2CRL9I50GyORJWK.pdf	1.-2. trinn Den første leseopplæringen <i>Kompetansemål etter 2.trinn</i> https://www.udir.no/lk20/no/r01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv116	• Språkleker • Språkløyper • Som utgangspunkt: Rask bokstav progresjon (2-3 bokstaver pr.uke), men med tilpasning for enkeltelever/grupper • Repetisjon bokstaver og lyd-kombinasjoner • Høytlesning hver dag • Lesestrategier • Bruk av læringsbrett i begynner opplæringen • Book creator	• På sporet-manualen • bokstavkort • Udir's kartleggings-prøve 1.trinn • Bokstav-prøven • Salto kartleggings prøver (Alt. andre læreverker) • LUS, LOS, veiledet lesing,	På ABC, les, skriv, forstå (Lesesenteret) Ny Start Intensive lesekurs
	3.-4. trinn Den andre leseopplæringen <i>Kompetansemål etter 4.trinn</i> https://www.udir.no/lk20/no/r01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv109	• Ortografisk lesing • Språkløyper • Lese med flyt og innlevelse • Tegnsetting • Lesestrategier • Høytlesning hver dag • Lesestrategier • Kidspiration (læringsbrett) • Bruk av læringsbrett i den andre leseopplæringen • Digitale bokanmeldelse	• Udir's kartleggings-prøve • Salto halvårs-prøver (Alt. andre læreverker) • LUS, LOS, veiledet lesing,	Styrkingstimer i lesing og skriving Intensive lesekurs

Bibliotek	Trinn	Innhold og verktøy	Kartlegging	Tiltak ved ikke forventet progresjon (under kritisk grense og i gråsonen)
Skolebibliotekene kan ha elever som «ansettes» som bibliotekassistenter, som kan f.eks. låne ut, registrere inn, stemple, lime på strekkoder, rydde, komme med forslag til nye bøker på biblioteket og lage utstillinger og bokanbefalinger. De kan lese og presentere nye/aktuelle bøker for skolens elever.	5.-7. trinn Faglesing og leseglede <i>Kompetansemål etter 7.trinn</i> https://www.udir.no/lk20/no-r01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv110	• Lesestrategier • Språkløyper • Fagbok i bruk • Autentiske tekster • Leseuker • Jevnlig høytlesning • Bruk av digitale verktøy i undervisningen	• NP 5.trinn • NP 8.trinn for 7. trinn Alternativ kartlegging: Ordkjedetesten og Setningsleseprøven (SL 40)	Tiltak etter NP på individ (5.trinns resultat) og systemnivå (8.trinns resultat)
	8.-10.trinn Faglesing og leseglede Lesekondis <i>Kompetansemål etter 10.trinn</i> https://www.udir.no/lk20/no-r01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv111	• Høytlesning • språkløyper • Faglesing • Lesestrategier-bevisst på valg • Sammensatte tekster • Lesing på skjerm • Lese- og skrivekondis • Jevnlig høytlesning • Leseperioder: Leselyst/leseglede • Nasjonale prøver 8. og 9.trinn • Sjangere • Definere-tolking- • Autentiske tekster	• NP 8.trinn • NP 9. trinn • Eksamen 10.trinn	Tiltak etter NP på individnivå (etter 8. og 9.trinnsresultat) Tiltak på systemnivå etter resultater 8., 9. trinn NP og eksamen 10.trinn Analysearbeid etter eksamen

Litteraturliste:

Digitalisering strategi Indre Østfold- Oppvekst skole kommune

<https://x04.ksx.no/system.php?item=85260&ok=jpfv8qw257h6d10>

Book creator <https://www.statped.no/laringsressurser/teknologitema/book-creator---temaside/pedagogisk-bruk-av-appen/hvorfor-bruke-book-creator/>

På Sporet <https://www.uis.no/nb/manual-pa-sporet-abc-les-skriv-forsta>

Ressursside for skolebibliotek <https://www.skolebibliotek.no/>

<https://www.io.kommune.no/tjenester/skole-og-utdanning/strategiplan-for-indre-ostfoldskolene/>

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/kartlegging-gs/>

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/nasjonale-prover/>

<https://www.uis.no/nb/lesesenteret>

<https://www.uis.no/nb/lesing-i-skolen>

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/>

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/grunnleggende-ferdigheter/>

Arbeidsgruppen som utarbeidet lesestrategiplanen som ble tatt i bruk i 2021 bestod av:

Anne Berit Krokeide, avdelingsleder Båstad skole

Anne-Gro Nilsen, avdelingsleder Askim ungdomsskole

Marit Berger Raknerud, avdelingsleder Trøgstad ungdomsskole

Ida Røise Bye, rektor Hærland skole

Rakel Svae Æsøy, avdelingsleder Tomter skole

Sigrid Ullensvang, avdelingsleder Havnås skole

Tiina Sørensen, rektor Grøtvedt skole

Planen er revidert i 2024 etter evalueringsinnspill fra skolene høsten 2023.

Letelese:	Brukes når du er på jakt etter detaljer i en tekst. Lurt å bruke når du skal finne svar på spørsmål i teksten.
Nærlesing	Lese langsomt og passe på at du forstår alle ordene og hvordan teksten henger sammen.
Skumlesing:	Brukes for å skaffe deg en oversikt over teksten. Finne viktige ord, setninger og avsnitt. Bruke fine førkunnskaper til å finne ut hva du tror teksten handler om, og hva det er viktig å se nærmere på eller hoppe over.
Lineær lesing:	Å lese en tekst fra begynnelse til slutt.
Ikke-lineær lesing/fotolesing	Lese tekster som ikke har en bestemt start eller slutt. Dette er ofte sammensatte tekster (bilde og tekst) eller hypertekster (internett).
Høytlesing	Lese tekst høyt for deg selv og/eller sammen med andre. Du må lese høyt og tydelig. Lese i passe tempo. Legge vekt på viktige ord, og å kunne lese med innlevelse.
Korlesing	Å lese høyt sammen med andre. Her jobber vi med leseflyt og støtter hverandre.
Opplevelseslesing	Lese for å oppleve og for å få gode leseerfaringer. Du arbeider med å finne dine lesevaner og måter å forstå en tekst på.
Stillelesing	Å lese stille for seg selv.

Strategier	1.trinn	2.trinn	3.trinn	4.trinn	5.trinn	6.trinn	7.trinn
Bruke bilde før lesing							
Enkelt tankekart/ tegnkart							
Systematisk arbeid med nye begreper							
Samtale før og etter lesing (undring, utforsking)							
Gjenfortelle	muntlig	muntlig					
Lage spørsmål til teksten	muntlig						
Lesebestilling før lesing.							
Ordjakt							
Tegne/forklare rekkefølge							
Forsøkslogg (naturfag)							
VENN-diagram							
Leselogg							
SALTO/BISON-blikk							
VØL-skjema							
Læringslogg – hva har du lært?							
Skrive stikkord/ streke under ord							
Skrive sammendrag ut fra stikkord							
Lage tidslinje på papir og digitalt							
Utvidet tankekart (med flere ledd)							
Refleksjonslogg, tolkning/meninger							
Tokolonne-notat (Årsak-virkning Begrep-forklaring Argument for – mot)							